

ACC. N:R

M. 11599: /

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Mina föräldrar ägde och drev Hotell Kullaberg. Jag var bara en liten påg när Mölle brann den 11 augusti 1890. Mitt hem, Hotell Kullaberg, brann fullständigt ner. Det var ett trähus. Det låg på samma plats som nuvarande Hotell Kullaberg ligger. Branden började vid elva-tiden på f.m. Det blåste frisk ostlig vind och det hade varit torrt flera dagar. Elden började hos lantbrukare Petter Svenssons. Petter Svenssons och Knafves ställen låg opp till varandra där nu Järnvägsgatan går. Alla längorna hos Petter Svens' brann ner. Knafves hade ett långt boningshus, men det klarade sej. Hos dom brann bara ett uthus. Inga djur innebrändes. Elden spred sej till Nils Tönnessons ~~Brants~~, Brants, Lars Svenssons, Kjällerströms, Karl Svendsens, bagare Karlströms, Katrina Petterssons, Petter Hall's, och Kullaberg.

Elden hade fatt i Norrmans också, som ligger intill Kullaberg, men man lyckades släcka igen. Anders Elfversson's Möllesläge nr 19, stod under reparation, man förlängde det mot sjön, och det var nära att det strukit med. Men så fick man en pressenning eller ett segel över gaveln och hällde vatten på och därigenom klarade

ACC. N:R M. 11599:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

det sej. Det tog till och med fyr i pållarna nere på hamnen. För att rädda båtarna måste man låta förtöjningarna gå och hala ut båtar-
na på redde. Så småningom kom det brandsprutor. Kullaberg hade fullt hus med badgäster. Di fick flytta till andra ställen eller resa hem igen. Di hjälpte till med släckningen. Karl Svendsen, som kallades Danske-Svensen, hade affärshus, där nu Ny's ligger. Karlströms bageri låg inne på vår gård ungefär där nu vårt brygg-
hus ligger. Kjöllersströms låg där nu Ny's stora hus ligger. Folk som kände sig hotade bar ner lösöre i Tångnean (stranden mellan hamnen och Kåsorna). Där samlades en brokig samling av allt möjligt. På Hotell Kullaberg hann man inte få ut något nämnvärt. Vi blev hemlösa och flyttade till någon släkting.

Man började bygga opp med detsamma. Nuvarande Ny's byggdes på vintern 90-91. Hotell Kullaberg var färdigt till säsongen 1891.

Bagarmästare Karlström fick nytt bageri så att han kunde göra det första baket till Mårtensafton 1890. Petter Svens' flyttade sin gård till ett stycke utanför byn. - Sillfisket hade inte börjat, men det skulle börja endera dagen, för jag minns där var en fiske-
dräng, som fått sina nygjorda stövlar innebrända.

ACC. N:R M. 11599:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Mölle brann den 11 augusti 1890. Vi bodde då på Fäladen i Vattenmöllan. Det blåste rätt så bra, ostlig vind. Min mor hade gått upp på loftet för att hämta en korg, som hon ämnade kasta ner genom dörren däroppe på gaveln. Det var vid middagstid (mitt på dagen). Hon stod och tittade mot Mölle. "Vad är det där för en röd flagga på Petter Svens' tag?" sa hon. Oj, de e ill! ropade hon. Spring till vattenmöllan och varsko. Jag sprang. När jag kom in på den första gården så hållt där en skjuss som ~~kä~~ skulle köpa gäss. Gubbarna sto där och prata. "Det är eldsvåda på Mölle", skrek jag. Gubbarna rusade ut. Ja Gu! Och så gav di sej iväg längs Fäladen. Just då kom Petter Svenssons dräng körande med ~~häraxxh~~ Petter Svens' hästar. Han satte full fart mot Mölle, när han fick höra vad det var fråga om.

Jag sprang in till Mölle. Där stod två eller tre kedjor av människor som langade ~~k~~ vatten i spannar. Där var många badgäster med och langade. Folk hållt på att riva ut möbler. Jag kom förbi nuvarande villa Hörnstugan och där var man i full fart med att langa ut möbler. Men huset klarade sej. Det dröjde länge innan Högnäs brandspruta kom till Mölle. Alla husen mellan Petter Svens' och

ACC. N:R

M. 11599:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

hamnen strök med. Kullaberg låg nederst och det brann sist. Bagare Karlström hade hela ugnen full av sursött. Dom gick all världens väg. Danske-Svensen, som hade sin affär, där nu Ny's ligger hade mycket rökta skinkor hemma. När det brann om dom luktade de hemskt. Kjölllerström bodde också där nu Ny's ligger. Karlströms bageri låg ett stycke inne i Kolaffärens trädgård. Man tog vattnet i sjön och langade det i spannar fram till elden. Man hade vanliga zinkspannar.

Där var ingen hemma hos Petter Svens' när elden började. Fru Svⁿesson var och flyttade kor, där nu Lundbergs pensionat ligger. Rågen och höet var inbärgat. Alla husen hos Petter Svens' brann ner. Hos Knafves, som låg kloss intill, gick lolängan. Stallängan och boningshuset klarade sig hos Knafves. På den tiden fanns inte Järnvägsgatan, där var åker då. 14 hus brann ner. De var: Petter Halls, Lars Svenssons, Nils Tönnessons, Petter Brants Annersa, Kjölllerströms, Danske-Svensens, Karlströms bageri, Hotell Kullaberg och Petter Hanssons.

Krapperup ägde alla husen. Man satte igång med insamlingar för att hjälpa dom som fått allt sitt uppbränt. Jag tror inte sill

ACC. N:R

M. 11599:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fisket hade börjat och därför brändes de en massa sillanäringar inne. Danske-Svens^dens hela lager brann opp. Axel Andersson (Kullabergs ägare) hade mjölförsäljning och de som han hade inne blev förstört. Men man började att bygga opp kvickt. Danske-Svens^den byggde nytt affärshus på vintern, det är det mindre av nuvarande Ny's. Nils Tönnessons och Lars Svenssons byggdes på hösten^{samma} år. (1890) Petter Svensson fick flytta sitt ställe ~~till~~ utanför Mölle och di byggde nytt på hösten och vintern. Boningshuset byggdes på vintern. Det var dit jag skulle komma som gift. Axel Pettersson, son till Petter, var i England som sjöman när det brann. Han kom hem senare och hjälpte till med att bygga.

Det var några skolpågar som hade tänt på. Di var i 12-års åldern. Jag gick i skola med dom. Det blev förhör. Di hade vatt fem stycken och di hette: Nils Rifves Anton, Gustav Olsson, Albin Reinhold, Krabbes Nils Petter, Edvard Persson. Di hade först försökt hos Knafves. Di var galna på Sissa Knafve för att hon hade retat dom och skulle skrämma*henne. Fem gånger försökte dom men de lyckades inte. Så gick di över till Petter Svens. Där blev inga följder för dom, men Edvard, som egentligen bara varit med och tittat på, hade fått en massa pryl av sin far. Fadern hade slatt så pågen var nästan alldeles fördärvad. Alla pågarna hade sprungit ut på Fäladen och gömt sej. Jag träffade en bror till Gustav när han gick och sökte efter dom.

ACC. N:R **M. 11599:6**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag arbetade på Hotell Kullaberg. Vi hade mycket gäster där.
Gustava
Värdinnan hette ~~Augusta~~ Andersson. Vi hade precis avslutat frukosten och skulle börja diska och skala potatis till middagen. Vi så då en massa tjock rök oppe i gatan ofanför torget. Det var en varm förmiddag. "Det är inget farligt, sa fru Andersson, det kan inte komma hit. Bara sitt lugnt!" Men det blev annat gjort än att diska och skala potatis den dagen.

Fru Andersson blev varse att det var allvarligt. Då rusade hon upp på loftet och började kasta ner linne ur linneskåpen. Självtog jag mina pinaler som låg i en låda i en skänk och rusade ut med lådan och ner till Tångnean. Där nere var alldeles fullt med saker. Men ingen stal någonting. Det var mycket badgäster i Mölle. Och alla som konne hjälpte till med att bilda kedja och långa vatten från hamnen. På kvällen konne man bli riktigt mörkrädd när man gick bland det nerbrända. Det såg hemskt ut, riktigt beklämmande.

ACC. NR

M. 11599:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sillfisket i Mölle började först i (ibörjan av) augusti och höll på till Mikéli. Mikéli inföll sist i september eller i först i oktober. Var det gott om sill fortsatte man att fiska, men själva båtlagen löstes upp till Mikéli. När jag var 14 år fick jag börja vara med i sillfisket. Jag hade då slutat skolan. Det fanns pågar som fick börja redan när de var 10 - 12 år. Vi fick börja som glivapågar. Vårt arbete bestod i att vi tidigt på mornarna skulle gå omkring i byn och kalla på gubbarna, som var med i vårt sillfiske-lag. Vi skulle göra snyggt i sillfiskebåten, vi skulle fylla på färskvatten i ankaret, vi skulle torka seglen. Så fick vi följa med ut och sätta och dra silla-näringarna. Det var vanligt med två glivapågar på en sillfiskebåt. Vi fick ha vars två näringar. När det var mycket gott om sill fick vi ta fram en gliv och med hjälp av den försöka ta den sill som ramlade av näringarna, när gubbarna drog. Den sillen som vi tog på detta sätt fick vi behålla för egen räkning.

Gubbarna i laget hade vars sex näringar. Där kunde vara sex eller åtta man utom oss glivapågar på en fiskebåt. Änkor från Mölle

ACC. NR **M. 11599:8.**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fick skicka med en näring. Hon fick allt som fångades i den. Vi kallade den för "änkenäring". Skepparen, båtens ägare, han fick ha med två näringar utom de sex. De sex näringarna kallades för full lott. Det blev en mycket lång räkka av alla våra näringar, 50 - 60 stycken. Ibland kunde det hända att vi delade opp dem. Bitarna kallades då för länkar. Vi satte en länk här, en länk där.

Ibland var det så gott om sill att vi måste gå ut två gånger för att ta iland den. Båten lastade inte allt på en gång. Priset kunde gå ner till 25 öre valen. Ja, ett år kostade den bara 10 öre valen. Det var omkring år 1890. Där blev mycket mat för tio öre!

På den tiden var hela torget och hamnplanen fulla av sillahandlare som kom med häst och vagn. En del kom långt borta ifrån. På torget var det också två kvinnor som bytte sill. Di kallades "Klobba-Marja" och "Robban" deras riktiga namn har jag glömt. Di slog opp sina stånd på torget. Så plockade di fram äpple, päror, karameller, småkakor, vetebröd, små sötbröd, som di skar i åtta delar och bredde smör på. Vi pågar gick dit och bytte med sill. Li-

ACC. N:R

M. 11599:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kaså töserna. När di hjälpte till med att lönna (plocka sillen ur näringarna) fick dom sill för det. Och så bytte dom till sej av byttekäringarna. Kvinnorna sålde sen sillen till handlarna och de kunde få ihop ganska mycket på en morron. Byttekvinnorna kom nånstans bortafifrån, men de bodde i Mölle under sillfisket.

Baronen på Krapperup skulle ha ydesill av di som fiskade. ~~Det~~ Han skulle ha ett kast (fyra st) på valen. Båtskepparen skrev opp hur många valar vi fångat och så skulle byfogden ta baronens del. Byfogden ^{Leveau} hette då ~~Le-Vaux~~. Varför baronen skulle ha ydesill? Jag vet inte, men antagligen hade Krapperup hjälpt till med att bygga hamnen.

Till Mikéli slutade sillfisket. Mikéliafton, det var lördagen efter Mikael, delades pengarna för sista gången. Annras brukade vi dela varje lördag. Mikéli var helgdag. Då blev det dans och fest. Och då serverades det köttssoppa och oxkött till middag. Det finns folk inu här i byn, som äter köttssoppa med grönsaker till middag på Mikeéli. Många satte igång att supa efter att di delat pengarna. Ibland blev de slagsmål.

ACC. NR **M. 11599: 10.**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sillfisket var arbetssamt. Ibland när det blev storm så vi inte komma ut på några dar blev sillen först~~störst~~örd. Särskilt vid Bartolomeus brukade det komma en körare. Den sillen som stått i näringar ett par dar måste vi kasta. Vi tog bara den som kommit sista natten. Vi satte~~n~~ näringarna till bonns (på botten). Det var kvinnornas göra att lönna (plocka sillen av maskorna) och det var kvinnorna som stenade dom och sköljde dom också. När man har lönnat färdigt ska näringarna skiljas åt. Flåⁿ lägs åt ett håll, stenbanden åt ett. Det var noga med ^ksköljningen. Sillfjäll, ~~lä~~ lera, ^{grums/}och tång skulle bort. Ju mer sill där var, ju svårare att skölja dom.

Mansjorna började nog innan första världskriget. Jag vill minnas att strax efter att vi gift oss, det gjorde vi 1904, så var där nån som försökte med mansjor. Di fiska då vid Anholt. Di drev med dom. Di gick ut på eftermiddagen och satte på kvällen och drev med mansjorna under natten. Mansjorna är dubbelt så djupa som näringarna och många gjorde mansjor genom att slå ihop två näringar.

Vanligen seglade vi till fiskeplatserna. Men när de var bleg så fick vi ro. Vi konne ro till Hallands Väderö, till danska landet, ibalnd tog vi bara till Kullens fyr. Det berodde på var sillen visade

ACC. NR **M. 11599: //**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sej. Ibland tog vi in till Gilleleje och övernattade där. Vi sov i nåt kostall. Vi brukade ta ut och sätta vid fyra - fem tiden på eftermiddagen. Ibland kom vi inte tillbaks förrän vid 11-tiden. Det berodde på väder och vind. Vi tog vanligen ut vid 4 - 5 tiden på mornen när vi skulle dra. Det var våra föräldrar som väckte oss glivapågar. Folk från Björkeröd och Vattenmöllan kom ner till Mölle och fiskade. När vi var på väg hem stod fruntimmerna på kajen och väntade. Di kunde se på båten om vi hade gott om sill. Låg den djupt var där god fångst. På 1890-talet var det 10 - 12 stora sillfiskebåtar i Mölle. Di gamle sa att det hade vatt ännu fler stora sillfiskebådar i Mölle, på 1870-talet skulle där ha vatt 18st. Sillfisket skulle klara av allt. Folk satte sej i skuld under året och så skulle di betala igen när det blev sillafiske. Sen jag blev lantbrukare har det hänt ett par gånger att jag hämtat sill nere vid Mölle hamn och kört ut flera lass på agrana (åkrarna) till gössel. Så gott om sill har de vatt. På 90-talet var där silla-bunkar på bron (kajen) så höga att di gick över hoded (huvut) på en.

ACC. N:R **M. 11599:12.**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För länge sen hade di ingen likvagn i socknen. Begravningsföljet bar likistan till Brunnby kyrkogård. Min mormor dog när jag var fyra år och då hade i ingen likvagn. Det berättade min mor. Men när vår granne Lille Per dog, så fanns det likvagn. Jag var då 12 år. Di hade köpt likvagn ett par år efter mormors död. Folket på begravningen gick till kyrkan. Det fanns ingen ringare. Man fick själv ringa. Ett par man fick gå före för att ringa. När följet var vid Täckarens (backen en kilometer från kyrkan) började man ringa. Det var också noga med ringningen när någon dött. Det skulle ringas mellan klockan 9 - 10. Ju gamlare lik, dess längre skulle man ringa för dom. Jag tror att en halv timma var normal tid att ringa. När jag gick och läste (för prästen) var det två lik på en gång och då ringde di en timma, men gjorde ett uppehåll mitt i.

Det var klockaren som ordnade begravningen och bestämde gravens plats. Begravningsfolket eller anhöriga till den döde fick själv gräva graven och själv kasta igen den.

Man hade kransar att pryda graven med. Man köpte ofta kransar med pappersblommor. Det var mest på vintern man hade konstgjorda

ACC. N:R M. 11599:/3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

blommor. Di som/självt hade blommor gjorde självt kransar. Man använde murgröna, buxbom och vanliga blommor. I min barndom såldes långa nålar som man stack genom blommorna för att di skulle sitta fast vid kransen. Först hade man en ring av ståltråd.

Var det någon som självt tagit livet av sej, så begravdes han inte på samma sätt som andra. Det var ingen ringning för honom. Och där var en särskild plats för dom på kyrkogården. Begravningen skulle ske i tysthet på kvällen. Efterhand gick detta bort och jag minns omkring 1904 så blev en självmördare begravd bland de andra, men jag vill minnas att di inte var inne i kyrkan vid begravningen. Jag minns också att när jag gick och läste så var där en ^{man trodde} kvinna som ^{man trodde} hade förgiftat sej med kvicksilver. Hennes lik stod länge i bårhuset i Brunnby för man hade tatt delar av hennes kropp och skickat till undersökning i Lund. Och innan det var klart visste man inte hur man skulle begrava henne. Men jag vill minnas att di inte hittade något, utan att hon blev begravd bland di andra.

ACC. N:R **M. 11599:14**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Axel Andersson, som hade haft Hotell Kullaberg, arbetade mycket för att man skulle bygga ett kapell i Mölle. Jag tjänade hos honom i början på 1900-talet. Han hade haft en lastsegelbåt och importerat mjöl som han sålde. Han hade också fört baronens lustjakt när den kryssade. Han umgicks mycket med baronen på Krapperup och byfogden Leveau. Di tre höll ofta till på Hotell Kullaberg och när jag serverade dom så sa baronen: Servera först till Leveau.

Axel Andersson hade gjort en sparbössa i form av ett litet kapell. "Giv en slant åt Mölle kapell!" stod det på den. När det var fest hos A.A:s och gubbarna blev fulla och glada så sa han: "Hämta in sparbössan" och så gick den runt bland gästerna. När di stoppa ner kronor i den sa han: "Skäms ni inte att stoppa ner en krona, har ni inte sedlar?" Och följdén blev att man plockade fram femmor och tior och jag fick lämna dom en kniv som di prega ner sedlarna med. Men A.A. tömde själv sparbössan. Han brukade ha bössan stående inne på hotellet så att hotellgästerna kunde stoppa ner slantar.

Votivskeppet i Mölle kapell säges vara skänkt till kapellet av sjökapten Valdemar Elfversson. Det är delvis riktigt, men han har inte själv gjort det. Saken ligger till så här: min far, sjökapten Lars Petter Norrman, som levde 1850 - 1923 och var en verklig långfärdsseglare, byggde votivskeppet under sina långresor. Jag skulle tro på 1870 eller 80-talet. Skeppet heter "Nordhogland". Det hängde först i Brunnby kyrka, men sa skulle far se över det och tog hem det. Det kom emellertid inte upp igen, därför att ~~a~~ far blev kallad till sjöss och måste resa ut igen. Det låg på vinden i mitt barn-
domshem, nuvarande Cronbergs vid Hotell Kullaberg. Så flyttade vi till Hälsingborg och år 1899 hölls det auktion i mitt hem. Sjökapten Gustaf Elfversson, far till Waldemar, köpte det vackra skeppet för tio kronor. Så låg det och skräpade på deras vind. Valdemar över-
tog det när fadern dog. fick tag på en fackkunnig person, en tullare och denne putsade upp fartyget. Jag skrev till Valdemar E. att jag ville köpa tillbaks skeppet, men V.E. svarade att han hade tänkt låta hänga det i Mölle kapell, då kapellet blev byggt. Hrämed var jag nöjd. Och skeppet kom upp i Mölle kapell. V.E. fick äran av det, fast det är inte riktigt rätt. Skeppet är mycket välbyggt, masterna exempelvis är gjorda av mindre bitar.

ACC. N:R **M. 11599:16.**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag är född i Mölle. Liksom alla andra pojkar härifrån tog jag till sjöss. Jag var 15 år då jag började segla. Jag blev efterhand båtsman och fick då 65 kronor i månadshyra. Men så dog mina föräldrar. Mina syskon, en bror och en syster, hade rest över till Amerika. Jag var alldeles ensam här. Jag hade också mycket släkt däröver. Jag beslöt därför att utvandra. Det var år 1905 och jag var 34 år gammal. Resan över till Amerika kostade ~~39~~ 30 dollars. Jag reste med den danske passagerarebåten "Hellig Olav". Den an-
gjorde Osla, gick från Köpenhamn. Resan tog tolv dygn. Jag hade sjöfartsbok och talade engelska och det gick lätt för mej att komma in. Mina syskon bodde i New York och jag stannade till hos dom. De kände till att det fanns skogsjobb i de västra staterna eller så fick jag reda på det på annat sätt när jag bodde hos dom. Jag reste över till San Francisco. Därifrån hade jag ett par dygns resa med en skonare norröver.

Vi högg reedwood och sequijaträd. Di var väldigt stora. Jag såg själv träd som var 20 fot i genomskärning och jag var med om att fälla träd som var 14 fot i genomskärning. Arbetsförtjänsten var ungefär som här hemma. Första huggare hade 65 dollars i månaden.

ACC. N:R M. 11599:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Andre huggare hade 60 dollars i månaden. De vanliga huggarna hade 50 dollars. Vi fick betala 15 dollars i månaden för födan. Så kom kriget. Då fick vi höjt till fem dollars om dagen och åtta timmars arbetsdag. Där var alla slags folk som arbetade: smålänningar, österrikare, värmlänningar, arcata-indianer. Jag hade inte den minsta längtan hem. Jordbävningen ¹⁹⁰⁶ hade vi också kännning av. Då ramlade träden i långa rader. Di låg som om di huggits med en stor lie.

Den sista tiden var jag donkeyman. Jag skötte en ångmaskin som drog s på släde. Och en tid var jag smörjare. Jag skulle smörja en kabel som var fyra engelska mil lång, x på vilken timret drogs ner i längder på fyra - åtta fot. Kabeln låg på stolpar den nösta 85 fot hög. I retur sändes det opp livsmedel och andra förnödenheter.

När jag hade varit i Kalifornien i 25 år beslöt jag resa hem för att hälsa på. Jag kom hem hit ~~den~~ 1929. Jag har två brorsdöttrar här och de ville jag skulle stanna, därför att deras föräldrar hade dött. Jag hade annars tänkt resa tillbaka igen. Jag hade ju ingenting här att göra. Men just då steg dollarn i kurs och jag lät växla om mina amerikanska pengar i kronor och tjänade på det. Sen har jag bott när, fiskat lite, plockat bär, hyrt ut till sommar-
gäster.

ACC. N:R M. 11599: / 8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag är född i Mölle i den lilla stugan som ligger vid GrandHotell
oppe på Backarna. Vi var tre tjejer och åtta pågar. Nio av oss blev
levande. Den näst äldste pågen hette Nils Petter och han var styr-
man på barkskeppet Condor, när det förliste med man och allt i Nord-
sjön 1896. Han efterlämnade åtta barn. Det äldsta var nyss konfir-
merat och det yngsta var tre veckor gammalt. Agda reste först till
Amerika, hon var då 17 år. Så kom hon över och fick arbete och då
hon tjänat lite pengar skickade hon hem respengar till Hilma och så
reste hon över. Sen reste John, den äldste av pågarna, han var då
18 - 19 år. Så hjälpte dom Nils och Nauma över. Sen reste Axel.
Di två yngste Betty och Otto reste över sist, inte förrän moren
dött. Allihop bor i Chikago. Häromåret har Axel flyttat till Flo-
rida. Nauma har dött därute. Agda har gift sig med en svensk,
Norberg. Hilm^a har gift sig med en engelsman. Betty är inte gift.
Nils har blivit murare därbort^a. John är husvärd. Axel och Otto är
målare. Di har de bra. Då och då skickar di paket te mej med ris-
gryn, kaffe, frukt och tvål. Jag har osse fått pengar. Allihop
utom John har varit hemma och hälsat på, men di har inte stannat
här. Deras mor hade det mycket svårt när deras far gick bort. Mar
samlade in pengar till dom. Vi fick pengar ända från England.

ACC. N:R

M. 11599:19

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När jag var ung gick vi till Haga. Vi gick dit annandagspingst. Vi samlades i skogen vid Hagapålt^{sen}. Både unga och gamla skulle gå dit, det var sed. Där var karamellkvinnor, där serverades vin, kaffe och lemonad. Vi dansade och lekte. Vi dansade gammaldagsdans. Där var också musik, Johannes Jeppson från Mölle spelade fiol där. Det var massor av folk där. Vi gick dit på eftermiddagen och där var folk som kunne stanna ända till da'r(tills att det blev dag igen). Vi fick med oss "haena-pengar" (haga-pengar). Vi köpte karameller och sådant. Ibland kom det dit bjärbissingar (folk från Bjäre) och di ställde till bråk och slagsmål. I mors ungdom gick man inte till Haga. Då gick di bara till Skallebacken (en plats i bokskogen vid Kullagården). Där dansa och lekte di också på pingstdagen.

ACC. N:R M. 11599: 20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När jag var liden glött och vi bodde i Vattenmöllan fick mor göra ett dagsverke om året för prästen i Brunnby. Hon fick gå dit och arbeta. Men så blev det ändrat, hon fick välja mellan att göra dagsverket eller betala en krona. Då betala hon kronan. Avgiften togs opp en gång om året hos Sven Hans^e i Möllehässle. Det var vi torpare som skulle betala denna kronan. Det kallades för "prästupengar". Samtidigt togs de' opp nattvardspengar, det var 50 öre om året, för person. Dessa pengar kallades "prästa-offer".

ACC. N:R

M. 11599: 2/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag är ^öKöpenhammare, mina föräldrar bodde där. Vi hörde av en bekant att det skulle vara mycket billigt att bo i Mölle-Kullen och att där var vackert. Vi var sex syskon. Hela familjen reste till Mölle år 1884 och vi hyrde in oss i gamla villa Aldal. Sedan dess har vi varit badgäster här i Mölle. Vi köpte tomt intill Aldal och byggde villa Pio år 1905. På den tiden gick tåget bara till Höganäs, man måste åka skjuts resten. Det kostade en krona för person. Ett rum på 1890-talet kostade 0:50 - 0:75 för natten. Sedan vid sekelskiftet blev priset höjt till en krona. ^{Hotell} Kullabergs ^{bad}servering fanns på 80-talet. Men det var nästan inga gäster då. Hotell Mölleberg var först ett litet pensionat, men blev större och större. Folket i Mölle levde på fiske. Det fanns också en stenkross. Det bara den lilla hamnen. Där var nog en 15 stora fiskebåtar. På 1890-talet kom det mycket badgäster. Vi ordnade då s.k. "klippeturer". Jag brukade leda dem. Flera hundra badgäster var med. Vi gick till Ransvik, till Kullens fyr, till olika platser, ofta längs obanade stigar. På Ransviksplatån dukade vi upp punsch, Lille-Jeppson spelade och vi dansade. Han spelade också på "Femöringen" om kvällarna, både byfolket och badgästerna dansade. På 90-talet var det mycket badande vid Ransvik. Mest danskar, ~~elite~~ tyskar och svenskar. Det var mycket fisk som kom iland då och vi kunde köpa den billigt. På torget kom där många slaktare och deras varor var också billiga. Innan första kriget gick det ångbåt till Köpenhamn varje dag.

ACC. N:R M. 11599:22.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förr i tiden fanns det bärgarlag både i Mölle och i Lerhamn. Jag vet inte hur di delade bärgarpengarna, men jag minns att gamla kvinnor också fick av dom. Varje bärgarlag hade sitt område. Gränsen mellan Mölles och Lerhamns bärgarlag gick vid en väldigt stor sten som hetter Möllehällan. Den ligger på stranden vid Rex-Larssons fälad, just innan Anders Jöns'fälad, söder om Sjelör. Jag minns en strandning vid Sjelör. Det var en skonare som gick på. tre gång arbetade på den när di bärgade. Min man, Axel Pettersson, var med om en bärgning omkring 1907-08. Det var den sista vi varit med om. Han fick följa med den strandade ångbåten hän emot Ängelholm, där di lassa av en del av lasten i pråmar. Sen gick di till Malmö. Han fick något över 100 kronor i bärgarlön. Axel Pettersson fick då arbeta i sin fars ställe. Det skulle vara en man från varje g ård. Han var borta och bärgade då i ryra,rem dar. Bärgarpengarna kom väl till pass. Med dom kunde jag betala en del möbler som jag köpt hos Carl Ny's.

ACC. N:R. M. 11599:23,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På 1890-talet arbetade jag hos bagare Karlström. Jag stod i affären där. Han bakade då grovt bröd, sötbröd, sursött, fransbröd, vinerbröd rågskorpor, veteskorpor. På den tiden kostade di grova 50 öre och det var stora kager. Sursött kostade också 50 öre, fransbröd 10, vinerbröd två öre, rågbullar två öre, skorpor ett öre styck. Där var mycket badg äster på den tiden, mest tyskar. I sursöttbrödet var det melass-sirap. En gång en vinter skulle jag tappa sirap, som stod i en tunna i källaren. Det rann sakta och jag lät det stå och rinna medan jag gick på posten. Så glömde jag det. alldeles. På kvällen skulle jag gå ner i källaren och hämta mat till kvällsmat. Ack, så där så ut! Hela källaren var full å sirap! Tunnan var tom. Jag öste och öste. Jag klainte ner mer alldeles förskräckligt. Jag hade att sködda i två da'r ingan jag fick källaren i ordning igen.

ACC. N:R **M. 11599: 24**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min farfar hette Hans Vilhelm Agardh. Han var född 1800. Han hade tjänst i Landskrona. Där träffade han ett par möllebor, som lockade honom till Kullen. Det var omkring 1840. Han träffade här Kristina Nilsson från Brunnby. Hon var dotter till klockaren John Nilsson i Brunnby. De gifte sig och slog sig ner i gården, som ligger mitt på liden i Brunnby. Kanske de hade ett par tunnland jord till. Han började driva handel där. Men för att han skulle få handelsrättigheter måste affären ligga minst tre mil från närmsta stapelstad, i detta fallet Hälsingborg. H.V. Agardh sökte om tillstånd första gången år 1847. Men då man mätte vägen in till staden över Nyhamnsläge fann man att det fattades lite grann i de nödvändiga mil^{tre} och han fick inget handelstillstånd. Han sökte på nytt år 1852. Denna gång mätte man vägen över Möllehässle vid Wellbergs och då fann man att vägen var mer än tre mil. Farfar fick nu handelstillstånd. Han hade en liten bod i boningslängans norra ände. I det hus som ligger vinkelrätt mot vägen hade han lager. Denna länga har varit längre, men då man breddade vägen tog man ett stycke av längan. Den är byggd av skeppstimmer och lera. Delvis är den klinehus. Jag törs inte upp-

ACC. N:R M. 11599: 25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skatta åldern på den. (Se foto). Hans V. Agardh var med i styrelsen för Kullens sparbank.

Hans son Bernhard Agardh, som föddes 1837 och dog 1912, övertog affärsrörelsen. Han var far till mig. Bernhard A. var med om att starta Brunnby sparbank. Han var med i styrelsen en tid och han var huvudman i flera år. Han började också med lantbruk och köpte den gård vi har nu. Den var på 1/4 mantal och 50 - 60 tunnland. Brunnby ålderdomshem är byggt på jord som tillhört oss. Bernhard var också mycket intresserad av den frireligiösa rörelsen här i Brunnby. Han var med om att bygga Brunnby missionshus, som vid starten var aktiebolag. Han var också med om att bygga missionshuset i Mölle. Han skrev ut insamlingslistor, som cirkulerade bland folket i bygden.

Jag är född 1872. Jag har varit med i skolstyrelsen sedan år 1905. Det anses vara det svåraste kommunala uppdraget. Jag har varit ordförande i kommunalnämnden sedan 1926. Dessutom är jag med i fattigvårdsnämnden och nykterhetsnämnden. Så har jag varit kassör i både den kyrkliga och borgerliga kommunen.